Lieta Nr.C33552615
Lietas arhīva Nr.C-5526-15/18

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Siguldā 2015.gada 22.decembrī

Rīgas rajona tiesas tiesnese Vineta Mazure rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu, un

k o n s t a t ē j a

APRAKSTOŠĀ DAĻA

[1] 2015.gada 22.septembrī Rīgas rajona tiesā saņemts /pers. A/ prasības pieteikums maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

[1.1] Pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, 177.pantu, Civilprocesa likuma 28.panta otro daļu, 205.panta pirmās daālas 1.punktu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punktu, Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumu Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu, lūgusi tiesu 1) atbrīvot prasītāju pilnīgi no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos; 2) piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu prasītājai /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 108,00 *euro* mēnešī, kā ikmēneša maksājumu no šī prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai; 3) npoteikt, ka no /pers.B/, personas kods /personas kods/, piedzenamais uzturlīdzekļu apmērs bērnam /pers. D/, personas kods /personas kods/, līdz viņa 18 gadu vecuma sasniegšanai ir 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; 4) noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam izpildāms pilnībā nekavējoties.

[1.2] Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājas un atbildētāja - /pers. B/ kopīgais bērns /pers. D/ dzīvo kopā ar prasītāju Salaspilī, Salaspils novadā, /adrese/, un pilnībā atrodas prasītājas aprūpē un apgādībā. Maznodrošināto apstākļu dēļ Salaspils novada Sociālais dienests ir pieņēmis lēmumu piešķirt prasītājas ģimenei - prasītājai un /pers. F/, /pers. D/ un /pers. G/ maznodrošinātās ģimenes (personas) statusu.

Ar atbildētāju nedzīvo kopā septiņus gadus. Šajā laikā atbildētājs par bērnu nav interesējies un līdzekļus bērna uzturam nav devis.

[1.3] Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Saskaņā ar Civillikuma likuma 179. panta otro daļu pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

[1.4] Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2. punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā:

katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai - 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai - 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ministru kabineta 2013. gada 27. augusta noteikumu Nr. 665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2. punkts noteic, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 360 euro.

Pamatojas un citē Civillikuma 177. panta ceturto daļu.

[1.5] Norāda, ka, kā atzinis Senāts 2011. gada 18. maija spriedumā lietā Nr. SKC-863/11 tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērna uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t..

[2] 2015.gada 23.septembrī saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta pirmo daļu atbildētājam uz viņa deklarēto dzīves vietu ierakstītā sūtījumā nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, nosakot termiņu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai 30 dienas no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas (lietas 14.lapa).

[2.1] 2015.gada 29.oktobrī atbildētājam adresētais sūtījums atgriezts tiesā ar pasta darbinieku atzīmi par to, ka adresāts nebija mājās, atstāts aicinājums (lietas 16.lapa).

[2.2] No Tiesu informācijas sistēmā pieejamā Personu datu pārlūka reģistra izriet, ka atbildētājs /pers. B/ savu dzīvesvietu deklarējis /adrese A/, Salaspils, Salaspils novads, LV-2169 (lietas 12., 18.lapa).

Saskaņā ar Dzīves vietas deklarēšanas likuma 1.pantu, dzīves vietas deklarēšanas mērķis ir panākt, lai ikviena persona būtu sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.

[2.3] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.pantu, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, — pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu.

[2.4] Civilprocesa likuma 56.^{1}panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ja tiesas dokumenti piegādāti šā likuma 56.panta noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti, septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

[2.5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas viņu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim. Atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav sniedzis un puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim. Lietas izskatīšanu mutvārdu procesā puses nav lūgušas.

[2.6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otro daļu, paskaidrojumu nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai.

[2.7] Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmā daļa noteic, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

2015.gada 16.novembrī saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, pusēm paziņots, ka sprieduma norakstu tiesas kancelejā varēs saņemt 2015.gada 22.decembrī (lietas 17.lapa).

[2.8] Apstākļos, kad atbildētājam par prasību ir paziņots pienācīgā veidā un puses nav lūgušas lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, tiesa atzīst par iespējamu lietu izskatīt rakstveida procesā.

MOTĪVU DAĻA

[3] Izvērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

[4] Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā.

Rūpes par bērnu nozīmē bērnu uzturēt, tas ir, nodrošināt ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bērnu kopt, izglītot un audzināt, nodrošinot garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

[4.1] No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs /pers. B/ ir /pers. D/, dzimuša /datums/, tēvs, un /pers. A/ ir /pers. D/, dzimuša /datums/, māte, kas apstiprinās ar lietas materiāliem pievienoto dzimšanas apliecības /apliecības numurs/ kopiju (lietas 11.lapa).

Lietas materiāliem pievienota Salaspils novada Sociālā dienesta 2015.gada 14.jūlija izziņa Nr.3-16/432, no kuras izriet, ka prasītājai /pers. A/ un viņas dēlam /pers. D/ ir piešķirts maznodrošinātās personas statuss uz laiku no 2015.gada 1.jūlija līdz 2015.gada 30.septembrim (lietas 10.lapa).

No prasības pieteikuma izriet, ka bērns dzīvo kopā ar prasītāju, kura īsteno bērna aprūpi un uzraudzību.

[4.2] Civillikuma 178.pants noteic, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

[4.3] Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina viņa pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa noteic, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Katra vecāka pienākums ir dot bērnam minimālo uzturlīdzekļu apjomu neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa.

Arī 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 2.punkts noteic, ka galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu.

[4.4] Tiesa atzīst, ka atbildētāja pienākums uzturēt savu bērnu ir absolūts, līdz ar ko viņam ir jāpiedalās bērna uzturēšanā. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērna ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi dzīvokļa un komunālo maksājumu, pārtikas, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

[4.5] Uzturlīdzekļu sniegšanas pienākums primāri saistīts ar vecāku mantas stāvokli un šim stāvoklim atbilstošu bērna nodrošinājumu, lai, nosakot uzturlīdzekļa apmēru, maksimāli tiktu nodrošinātas bērna intereses. Likumdevējs nav ierobežojis nosakāmo uzturlīdzekļu apjomu, izņemot minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam *(sk. 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam").*

[4.6] Prasītāja bērnu uzturam lūgusi piedzīt minimālos uzturlīdzekļus bērnam, kas noteikti 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", kur 2.1. un 2.2.punkts noteic minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt savam bērnam. Saskaņā ar šiem noteikumiem katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt savam bērnam minimālos uzturlīdzekļus - no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

[4.7] Saskaņā ar 2014.gada 2.decembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.734 par grozījumiem 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumos Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", kas stājās spēkā 2015.gada 1.janvārī, 2.punktu, minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 360 *euro*.

Pamatojoties uz minēto, no 2015.gada 1.janvāra Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu summa bērniem līdz 7 gadu vecumam ir 90 *euro* mēnesī, bet pēc 7 gadu vecuma –108 *euro* mēnesī katram bērnam.

[4.8] Tiesa secina, tā kā prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus valstī noteiktā minimālajā apmērā – 108 *euro*, tiesa uzskata, ka nav nepieciešams izvērtēt pušu mantisko stāvokli.

[4.9] Tiesa uzskata, ka /pers. B/ neatkarīgi no viņa mantas un veselības stāvokļa, ir pienākums ik mēnesi nodrošināt savam dēlam /pers. D/ uzturlīdzekļus vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā.

[4.10] Saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas judikatūru prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā *(sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556).*

[4.11] Tiesa, atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta sestajai daļai, ņem vērā judikatūru - Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556, un secina, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas dienas.

[4.12] Ņemot vērā iepriekšminēto tiesa secina, ka uzturlīdzekļi piedzenami sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas, t.i. 2015.gada 22.septembra, līdz bērna pilngadībai.

[4.13] Tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļu piedziņa no atbildētāja par labu prasītājai veicama līdz bērna pilngadībai, jo, kā izriet no Civillikuma 177.panta, bērns vecāku aizgādībā ir līdz pilngadības sasniegšanai. Secīgi, ar pilngadības sasniegšanu bērns iegūst pilnīgu civilprocesuālo tiesībspēju un rīcībspēju un tikai viņam pašam ir tiesības celt prasību tiesā savu aizskarto civilo tiesību vai interešu aizsardzībai.

[4.14] Līdz ar to tiesa, nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, pušu mantisko stāvokli nevērtē, un atzīst, ka no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājai /pers. A/ piedzenami uzturlīdzekļi sākot ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu – 2015.gada 22.septembri, dēla /pers. D/ uzturam valstī noteikto minimālo bērna uzturlīdzekļu apmērā, atbilstoši viņa pašreizējam vecumam (14 gadi un 6 mēneši), proti, 108,00 *euro* apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz bērna pilngadībai.

[5] Prasītāja prasības pieteikumā lūgusi noteikt sprieduma nekavējošu izpildi. Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāms spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam. Ņemo vērā to, ka prasītāja šādu lūgumu ir pieteikusi, tiesa nosaka sprieduma nekavējošu izpildi.

[6] Vienlaicīgi tiesa izskaidro, ka Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa paredz, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi (uzturlīdzekļi), mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

[7] Civilprocesa likuma 33.pants noteic, ka tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

[7.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu. Savukārt Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa paredz, ja prasītāja bijusi atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, tie piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Maksājumu kopsumma par vienu gadu konkrētajā lietā ir 1296 *euro* (108 *euro* x 12 mēneši).

[7.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu valsts nodeva līdz 2134 *euro* ir 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 71,14 *euro*, ir 194,40 *euro*. Tādējādi no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 194,40 *euro* (15% no 1296).

[7.3] Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

No lietas materiāliem – ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķina (lietas 2.lapa) redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu ir 6,20 *euro*, kas piedzenami no atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1}pantam atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 34., 35., 39., 42., 43, 93.pantiu, 96.panta piekto daļu, 97., 190., 193., 204.^{1}, 250.^{25}, 250.^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/ personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, dzimuša /datums/, uzturēšanai 108 *euro* (viens simts astoņi *euro*) apmērā mēnesī, bet ne mazāk kā Ministru kabineta noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, sākot ar 2015.gada 22.septembra līdz bērna pilngadībai.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 194,40 *euro* (viens simts deviņdesmit četri *euro* un 40 centi) apmērā, nosakot, ka samaksa veicama šādā kontā: saņēmējs: Valsts kase NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,20 *euro* (seši *euro* un 20 centi) apmērā, nosakot, ka samaksa veicama šādā kontā: saņēmējs: Tiesu administrācija NMR 90001672316, konts LV51TREL2190458019000, saņēmēja iestāde: Valsts kase BIC kods TRELLV22.

Noteikt /pers. B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas rajona tiesas kancelejā Siguldā, Šveices ielā 27, sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā 10 dienu termiņa no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā Siguldā, Šveices ielā 27.

Tiesnese V.Mazure